

Beskrivning och historik
över
områden och byggnader
i Kulturresevatet
Komministerbostället Råshult,
Stenbrohults socken, Älmhults kommun.
2002-12-16

Bilaga 4

till beslut om bildande av kulturreseptatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Inledning

I denna bilaga beskrivs de områden och byggnader som ligger i kulturreseptatet och som inte ingick i den åtgärdsplan som redan tagits fram för inägorna¹.

Områdena och byggnaderna beskrivs både hur de ser ut idag år 2002 men även hur de har sett ut och använts under historiens gång. Materialet har använts för att ta fram kvalitets- och skötsel mål för kulturreseptatet.

Beskrivningen har gjorts av Jenny Svensgård på uppdrag av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

---

¹ Åtgärdsplan år 2001-2006. Råshult Södregård, Stenbrohult socken, Älmhults kommun. Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Bilaga 4
till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Södregårdens mangårdsbyggnad ("Linnéstugan") (1)

Datum för fotografering och beskrivning 2002-03-14

BESKRIVNING

- Stomme/Grund** Timmerstomme. Grunden är en enkel torpargrund av gråsten.
- Fasader:** Bart timmer med inhuggningar i timret för reveteringen. Impregnerat med tjära.
- Dörrar/fönster:** Enkla fönster med två lufter som är spröjsade med blyspröjsar. Varje luft har åtta rutor. Fönstren liksom fönster- och dörrfoder är målade med en vit oljefärg. Dörren är en pardörr klädd med liggande panel och är målad i med en brun oljefärg.
- Tak:** Taket är täckt med torv (grästorvor) som ligger på ett undertak täckt med s k platonmatta.
- Övrigt:**
- Historik:** Byggnaden uppfördes någon gång mellan 1751 och 1781. 1807 års syneprotokoll beskriver boningshuset på följande sätt:
"1 ½ sätesbyggnad, 24 alnar lång, 11 alnar bred inom knutarna. 4 3/3 alnar hög av furu och grantimmer i knutbygge med tak av näver och torv indelat i följande rum: stufva mitt i byggnaden 9 alnar lång, 8 ½ alnar bred med spis för eldning. På norra ändan, kök med ett avdelat kontor 2 ½ alnar lång, 1 ¾ alnar brett, spis och bakugn på södra, två kamrar med en järnugn i bägge den ene 6 ½ alnar lång och 5 ¼ alnar bred den andra lite längre av 6 alnars bred. Huset är brädfodrat och rödfärgat."
1836 års syneprotokoll finner bostadshuset rappat på östra sidan och norra gaveln samt i övrigt brädfodrat. Man kommer vid synen fram till att bland annat västra takhalvan skall täckas om med näver och torv och att bakugnen måste höjas och välvas med gråsten samt jämnas i botten.

Bilaga 4

till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult

Beskrivning av byggnader och områden.

1843 är det återigen syn och nu beslutar man att lägga om hela taket med näver och torv, till det går det åt 40 lispund näver (420 kg, 1 lispund = 8,5 kg), 16 dagsverken för täckning och torvupptagning, mullåsar, vindskivor och takkrokar. Brädfodringen bättras på södra gaveln och västra sidan. Norra gaveln och södra sidan förses med brädfodring istället för den nu befintliga odugliga kalkrapningen, mm.

Perioden 1844 -1858 var O N Montelin komminister. Familjen var stor och Montelin lät bygga på en våning på stugan med en frontespis och huset fick det utseende det skulle ha fram till 1930-talet.

1879 års syneprotokoll fann bostadshuset utan anmärkning efter att ett nytt tak av stickor pålagts.

Under 1930-talets början restaurerades byggnaden och fick det utseende den har idag. 1974 lades torvtaket om.

Källor

Syneprotokoll från åren 1807, 1824, 1836, 1837, 1843, 1848, 1859, 1874, 1879, 1886, 1891, 1896, 1901, 1904, 1909, 1910 och 1926. Plan och fasad över Råshult Komministerbostad. Skiss av komminister Sv. Brisérs hustru från 1877. Folklivsarkivet i Lund. Program för restaurering av Råshults Södregård. Paul Boberg 1931.

Redogörelse för restaureringen med bifogad fotodokumentation. Paul Boberg, 1943.

Ritning över Linnés födelsehem och Råshult Norregård, museum. 1947.

Ett besök vid Råshult. Artikel ur Svenska Linnésällskapets Årsskrift 1920 av C. A. M. Lindman.

Råshult Södregård. Artikel ur Svenska Linnésällskapets Årsskrift 1922 av Emil Lindell.

Foton över bostadshuset och monumentet. Kjellgren 1922. Smålands Museums arkiv.

Foton över bostadshuset och över monumentet. G. Heurlin har tagit fotot på bostadshuset åt STF. Fotot över monumentet är också fotograferat för STF 1906.

Uppmättningsritning av Linnéstugan inför takrestaurering. 1974.

Bilaga 4
till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Sädesmagasinet (2)

Datum för fotografering och beskrivning 2002-03-14

BESKRIVNING

- Stomme/Grund** Timmerstomme på gråstensgrund/torpargrund.
- Fasader:** Stående locklistpanel som är målad med falurödfärg.
- Dörrar/fönster:** Dörren är en enkel dörr klädd med liggande panel som är målad med en röd oljefärg. Fönstren är enkla, spröjsade med fyra rutor. De var tidigare målade med en vit oljefärg. Vid senaste renoveringen målades de gula, en kulör som normalt används på fönsterbågar till bostadsbebyggelse.
- Tak:** Torvtak (grästak) på näver.
- Historik:** I syneprotokoll från 1843 finns den gamla sädesboden kvar och redan i den förra synen bestämde man att en ny bod skulle uppföras vilket inte gjorts. I protokollet från 1843 beslutas att en ny byggnad skall uppföras sydväst om den gamla vid hemlighuset. Byggnaden skall ha följande mått och utförande: 9 alnar lång, 8 alnar bred och 5 alnar hög och med två våningar. Det material som behövs är 5 tolfter timmer, 2 tolfter bjälkar till fotsyllar, sparr loft, läkt 4 ½ tolf, näver 40 pund, 3 tolfter plank till golv och innertrappa, dörrar med lås och gångjärn, 4 fönster, mullåsar, vindskivor och takkrokar samt stenfot.
- I syneprotokollet från 1848 nämns en sädesbod i söder, nybyggd, 10 alnar lång, 9 alnar bred och 5 alnar hög. På nedre våningen inredd till visthus och på övre våningen till sädesbod. Den är i gott stånd förutom

Bilaga 4

till beslut om bildande av kulturreseptatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

att knutarna skall brädfodras och takrännor skall sättas upp. I syneprotokoll från 1859 är enda anmärkningen att den bör rödfärgas. Först i syneprotokollet från 1879 nämns någon åtgärd på boden. Ett nytt tak av spån har lagts "*genom indelningshafvarens försorg*". Torvtaket på näver lades om år 2000.

Källor:

Syneprotokoll från 1843, 1848, 1859 och 1879.

Ritning över Sädesmagasinet. 1947. Arkivet i Pastorsexpeditionen, Stenbrohult.

Foto från 1940. Folklivsarkivet i Lund.

Bilaga 4
till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Brygghuset (4)

Datum för fotografering och beskrivning 2002-03-14

BESKRIVNING

- Grund/konstruktion:** Regelverksstomme på gråstensgrund/torpargrund.
- Fasad:** Ytterväggarna är klädda med stående locklistpanel som är målade med falu rödfärg.
- Dörrar/fönster:** Dörren är en enkel bräddörr som är målad med falu rödfärg. Fönstren har två spröjsade lugter med två rutor i varje de är målade med vit oljefärg liksom fönsterfodren.
- Tak:** Enkupiga lertegelpannor som ligger på ett äldre sticketak.
- Övrigt:** Skorsten saknas men murstock finns.
- Historik:** I syneprotokoll från 1910 nämns att det inte finns något brygghus på bostället och man beslutar att uppföra en på lämplig plats. Vid nästa syn, 1926, nämns brygghuset:
"Brygghus: av stolpar och bräder under tak av stickor, 4 meter långt, 3,5 meter bredt och 2,3 meter högt rödfärgat och försett med cementgolv och inmurad gryta."
- Källor** Syneprotokoll från 1910 och 1926.

Bilaga 4
till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Jordkällaren (5)

Datum för fotografering och beskrivning 2002-03-14

BESKRIVNING

Stomme/Grund	Stenväggar, nedgrävd i backe.
Fasader:	Stenväggar. Ena gaveln är brädklädd.
Dörrar/fönster:	Dörr saknas.
Tak:	Tegeltak, enkupiga lertegelpannor.
Historik:	Någon gång mellan 1824 och 1836 uppfördes källaren, 5 alnar lång, 4 alnar bred och 2 ½ aln hög. Det är först i ett syneprotokoll från 1874 som byggnaden får någon anmärkning. Taket är dåligt och man beslutar att lägga om det inre taket och att det yttre taket skall täckas med bräder. Detta har fortfarande inte skett 1879 men 1886 har man inga anmärkningar, om ett brädtak har lagts står det inget om. I syneprotokollet från 1901 har källaren tak av näver och torv. År 1909 är taket dock täckt med bräder. Syneprotokollet från 1940 nämner att taket skall kläs med stickor.
Källor:	Syneprotokoll från 1836, 1874, 1879, 1886, 1901, 1909 och 1940.

Bilaga 4
till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Ladugården (6)

Datum för fotografering och beskrivning 2002-03-14

BESKRIVNING

- Stomme/Grund** Nedre våningen som inrymmer fähusdelen är uppmurad med huggen sten. Övervåningen har regelstomme.
- Fasader:** Stenväggar och stående locklistpanel som är målade med falu rödfärg.
- Dörrar/fönster:** Dörrarna är panelklädda bräddörrar som är svartfärgade. Fönstren är enkla spröjsade fönster av olika storlek och utseende. De är målade med en vit färg.
- Tak:** Taket är täckt med eternit som ligger på ett gammalt sticketak. Taket var när det byggdes täckt med halm och sedan under en period täckt med stickor.
- Historik:** Ladugården byggdes 1872. Byggnaden uppfördes i två våningar, den undre av sten och den övre av trä. 104 fot lång och 36 fot bred och varje våning fick en höjd av 8 ½ fot. Taket var täckt med halm. Byggnaden inreddes på nedre våningen med: fähus inrett med tio bås och två kättar, redskapshus, ströfoderrum och svinhus. Övre våningen: vagnbod, stall med tre spiltor, selkammare, loge, hö- och sädeslada samt slöjdrum. I syneprotokollet från 1896 nämns att taket på östra sidan skall täckas om med stickor. 1901 har byggnaden tak av stickor. Här nämns även att en del i nedre våningen är inrett till får- och svinhus. Först i syneprotokollet från 1949 nämns någon förändring. Då planeras att vid ladugårdens västra sida intill kostallet anlägga en cementerad gödselstad med gödselvattenbrunn samt inreda ett höns hus som rymmer 50 höns i ladugårdens södra del. 1950 nämns att 4 nya

Bilaga 4

till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

dubbelkopplade fönster skall sättas in. I 1960 års syneprotokoll nämns att taket är förbrukat. Redan 1959 hade man påtalat detta och ålagt pastoratet att bekosta eternit och övrigt material för nytt, hårt tak, och arrendatorn kostnaden för påläggningen. Troligtvis utfördes detta under 1960-talets början.

Under hösten år 2002 har den södra halvan av taket lagts om med halm.

Källor:

Syneprotokoll. Arbetsbeskrivning över reparations- och förbättringsarbeten i ladugård och bostadshus, 1946 (arkivet på pastorsexp. Stenbrohult).

Bilaga 4
till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Arrendatorsbostaden (7)

Datum för fotografering och beskrivning 2002-03-14

BESKRIVNING

Stomme/Grund	Plankstomme på grund av huggen sten.
Fasader:	Stående locklistpanel som är målad med falu rödfärg.
Dörrar/fönster:	Kopplade, spröjsade fönster. Äldre pardörr som isolerats utåt på norra fasaden, enkel isolerad (köks)dörr på södra fasaden.
Tak:	Taket är täckt med enkupiga lertegelpannor
Övrigt:	
Historik:	<i><u>"Förslag till boningshus vid lönebostället Råshult</u></i> <i>Byggnaden förlägges öster om ladugården, med framsidan mot norr och i linje med ladugårdens norra gavel. Afståndet till ladugården från boningshusets västra gavel bör vara 36 meter. Huset får en längd av 11,5 meter och en bredd av 8 meter med en höjd å sidoväggarna av 3,7 meter och bygges på sockel av kilad sten. Höjden i rummen blir c:a</i>

Bilaga 4

till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult Beskrivning av byggnader och områden.

2,6 meter i vardera våningen. Vindsvåningens båda rum få c:a 0,5 m. sned list panelad på spantens undersida. Väggar byggas av timmer eller stående 3" plank med ut- och invändig brädfodring. Taket får en lutning av 1:1 (vinkelresning) och täckes med tegel på undertak av hyvlade stickor. Fönster och dörrar, samt knut- och gavelbräder (å taket) oljemålas, huset i övrigt rödfärgas. I bottenvåningen inredas förstuga med trappa till över våningen i tvänne rum, kök, skafferi, köksförstuga eller vindfång och tvänne garderober en invid köksförstugan och en under trappan. Från förstugan leder en mindre dörr under trappan till köket. I övre våningen inredas tvänne rum, jämte garderober vid sidorna, därav det västra rummet får en alkov närmast gavelväggen. För erhållande av ljus över trappuppgången anbringas en takkupa med fönster. Sidogarderoberna erhålla ljus från mindre fönster å gavlarna. I rummen insätts runda eller flata kakelugnar och i köket kokspis varjämte muras bakugn.

Kostnadsförslag

För boningshus vid lönebostället Råshult.

Sockel och yttertrappor	700 kronor
Murverk, bakugn, kokspi, eldstäder	1300 kronor
Snickarelön	1000 kronor
Fönster och dörrar	600 kronor
Målning, tapetsering	600 kronor
Tak	500 kronor
Spik, smide, beslag	300 kronor
Huggning, sågning, körning mm	400 kronor
Summa	5400 kronor

Råshult den 13 juli 1926, Per Gustafsson, ordf. i boställsnämnden."

På 1950-talet grävs en källare under huset och avlopp dras och badrum installeras. Vid denna tid har även elektricitet dragits in i huset.

Under 2001 har en takkupa byggts på södra taksidan och takteglet byts ut mot nytt enkupigt lertegel.

Vid restaureringen av "Linnéstugan" på 1930-talet återanvändes troligtvis en del av de dörrar som fanns i stugan i den nya arrendatorsbostaden.

Bland annat kan man på foton från restaureringen se att den ytterdörr (pardörr) som fanns i den gamla arrendatorsbostaden liknar de som idag finns i den nya. Även en del innerdörrar och exempelvis bakugnen i arrendatorsbostaden är av äldre modell.

År 2001-2002 har takkupan byggts.

Källor:

Syneprotokoll.

Förslag till boningshus 1926 med ritningar (arkivet på pastorsexp, Stenbrohult). Arbetsbeskrivningar över reparations- och förbättringsarbeten i ladugård och bostadshus, 1946, 1950 & 1954 (arkivet på pastorsexp. Stenbrohult).

Bilaga 4

till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Linbastan (9)

Datum för beskrivning 2002-03-14

BESKRIVNING

Stomme/Grund	Bärande väggar av natursten. Linbastan är till hälften nergrävd i backen. Den synliga takstolen har två stycken diagonalsträvor som sitter "upp och ner". Ger en felaktig konstruktiv bild.
Fasader:	Natursten murat med kalkcementbruk. Norra gavelfasaden består av liggande timmer och brädor.
Dörrar/fönster:	Bräddörr/tjärad. På den norra gaveln finns en öppning med skjutlucka.
Tak:	Torvtak.
Övrigt:	Invändigt finns en eldstad. Linbastan är inredd för att illustrera hur den använts.
Historik:	En badstuga/linbasta ligger på samma plats vid tiden för Laga skifte 1842. I syneprotokollet från 1874 nämns inte badstugan längre. På 1930-talet rekonstruerades linbastan.
Källor:	Laga skifteskartan från 1841-42. Syneprotokoll.

Bilaga 4
till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Ängsladan

Datum för beskrivning 2002-03-14. Datum för fotografering 1999-12-03.

BESKRIVNING

Stomme/Grund	Timmerstomme.
Fasader:	Bart timmer.
Dörrar/fönster:	Dörren består av en öppning i vilken man kan lägga brädor över varandra för att stänga till dörren. Längst upp vidnocken har man gjort vädringshål som är utformade likt de som finns på ladugården.
Tak:	Halmtak av råghalm med vass nertill, vilket skall vara osmakligt för djuren.
Övrigt:	
Historik:	Byggnaden är en rekonstruktion som uppfördes 1999. En ängslada har stått på platsen, vilket framgår av Laga Skiftets karta från 1841 - 42. Endast grundstenarna fanns kvar när arbetet med en rekonstruktion påbörjades. Modellen är byggd efter en ängslada från Pjätteryd.

Bilaga 4

till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult

Beskrivning av byggnader och områden.

Gårdsplan och trädgård (A)

Gårdsplanen och trädgården öster om Linnéstugan har haft många olika funktioner genom åren. Kartan som upprättades vid Laga skifte 1842 visar att området har varit avdelat i en gårdsplan där djur och människor kunnat röra sig. Områdets östra del har varit inhägnad och använts till trädgård. Hur dessa ytor sett ut och vad som har växt där har vi hittills inte hittat några uppgifter om. År 1751 beskrivs trädgården i syneprotokollet som:

"Trädgård finns en liten och med 2ne fruktbärande päronträd, det ena utgammalt och åtskilliga unga trån av päron, äpple samt plummon. Kålgård till nödtorften."

I syneprotokollet från 1807 nämns att det vid gården finns en trädgård med några fruktträd. Vi har dock mer utförliga uppgifter från 1877², 1933³ och 1946⁴ där det står beskrivet vilka träd och buskar som växte vid dessa tillfällen, se bilagor. En del av träden beskrivs som stora och har därför stått där en längre tid.

I trädgårdsdelen växte sannolikt gräs som slogs medan gårdsplanens ytskikt är osäker. Vid en arkeologisk utredning kan man kanske få fram uppgifter om det har funnits stenlagda ytor, var komposthögen har funnits etc. Enligt uppgift lär det ha funnits en stenlagd gång fram till Linnéstugan från den norra ingången fram tills man grävde kring stugan för dränering. När den anlades är däremot osäkert.

Hela området var inhägnat och som nämns ovan så var trädgården inhägnad för sig. Hägnaderna gick mellan byggnaderna och skiljde Södregården från Norrgården.

Under senare delen av 1800-talet användes den östra delen även som trädgårdsodling och det gjorde den så långt som in på 1950-talet.

Idag används en mindre del för odling av trädgårdsväxter samt humle och man har även planterat något äppelträd. Här växer även krikon som troligtvis är de som nämns på 1946 års uppmätning av trädgården. Övriga delar består av klippt gräsmatta och framför huset har en grusplan anlagts. Vid Linnéstugans södra gavel finns en inhägnad kryddgård som anlades 1979 i stil med den beskrivning som finns av Samuel Linnaeus beskrivna "blomstergården". När man valde växter användes den förteckning över växterna i faderns trädgård i Stenbrohult som Linné färdigställde då han vintern 1731 – 32 i nära tre månader vistades i föräldrahemmet, kyrkoherdebostället vid Stenbrohult.⁵

Källor

Laga Skifteskartan från 1841-42.

Skiss över tomten från 1877 av Brisér (Folklivsarkivet, Lund).

Karta över lämningar efter byggnader. Paul Boberg 1932 (Arkivet Pastorsexp. Stenbrohult).
Situationsplan över Råshult. Paul Boberg 1933 (Arkivet Pastorsexp. Stenbrohult).

Uppmättningsritning från 1946-47 av Bertil Matthissen-Moo (Arkivet Pastorsexp. Stenbrohult).

"Ett besök vid Råshult" artikel av C. A. M. Lindman ur Svenska Linnésällskapets årsskrift från 1920.

"I Linnés fotspår" artikel av Rutger Sernander ur Svenska Linnésällskapets årsskrift IV.

"Råshult Södregård" artikel av Emil Lindell ur Svenska Linnésällskapets årsskrift från 1922.

Foto över mangårdsbyggnaden från 1900-talets början,

Foto av G. Heurlin för Svenska Turistföreningen, Nordiska Museets arkiv.

---

² Bridéns plan över Råshults Komministerboställe från 1877.

³ Adolf Wimans situationsplanskiss över Råshult från 1921.

⁴ Uppmättningsritning över monumentområdet och trädgården upprättad 1946 under en hortonomkurs av Bertil Matthissen-Moo.

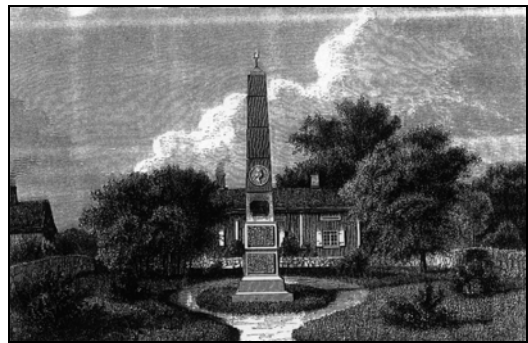
⁵ K. A. Gustawsson, "Råshult Södregård, Stenbrohult socken" Växjö 1980.

Bilaga 4
till beslut om bildande av kulturresevatet komministerbostället Råshult
Beskrivning av byggnader och områden.

Monumentet och omgivande område (3, B)

Datum för fotografering och beskrivning 2002-03-14

"Råshults prestgård i Småland med monumentet öfver Linné". Bild från Folklivsarkivet i Lund.

Det var redan på 1800-talets början när komminister Pehr Magnus Långh bodde på Råshult Södregård som det första minnesmärket över Linnés födelsehem sattes upp. Komminister Långh lät uppföra ett enkelt monument:

"en hög, fyrkantig ekstolpe, på vilken Långh målat blommor och omtalat att Carl von Linné var född i komministergården några hundra meter väster om vägskälet, där pelaren var uppsatt".

Senare lät han tillverka ett stenmonument som hade formen av en "kakelugn". Överst var en stentavla placerad med en inskription:

"Denna minnesstod som står gentemot Råshult SÖ, hverst Archiatorn och riddaren Carl von Linné, den store Naturkännaren föddes 1707. Uppfördes 1827 under konung Carl XIV:s höga regering och torde Denna Minnesstod jämte den härför äfvenså simpla grottan av Succederande Comministrar vårdas intill dess värdigare Minne kan framtråda, det eder ödmjukast P M Långh, comminister"

"Parvum parva decent. Horatius. O tu homo, lege librium Naturae ut sapias in hoc mundo deo in gloriam, alisque in utilitatem. Studio naturae ab ineunte aetate Linné se imbuerat. Långh invenit, Stock fecit. Fabricanterne S. Stock, S. Alis., Militairer inom sockene." (Det anstår den ringe att utföra ringa ting- o människa, läs i naturen bok, på det att du må få insikt om världen. Gud till ära och andra till gagn gjorde sig Linné förtrogen med studiet av naturen från ungdomen. Långh har tagit initiativet till och Stock har gjort.)

När den södra stambanan drogs förbi Råshult på 1860-talet kom åter frågan om ett minnesmärke upp. En insamling startades på uppdrag av en speciell kommitté som bildats. I kommittén ingick Landshövding Carl Mörner, biskop H. G. Hultman, Kapten Uno von Angerstein, Kyrkoherde Noach Wieslander och riksdagsman Anders Medin bördig från Stenbrohult.

Bilaga 4

till beslut om bildande av kulturreseptatet komministerbostället Råshult Beskrivning av byggnader och områden.

Arbetet och insamlingen utmynnade i ett område väster om mangårdsbyggnaden där minnesmärket skulle vara väl synligt från den förbipasserande järnvägen. Områden inramades av en hög och bred mur av granitblock som försågs med två järngrindar, en mot stugan och en mot järnvägen. I mitten placerades en sju meter hög obelisk som designats av Angerstein. Obelisken är prydd av en medaljong med Linnés porträtt och en toppstjärna.

Kring monumentet anlades en löväng som kompletterades med grusgångar och planteringar nere vid järnvägen.

1913 hade området vanvårdats och man beslutade att en uppsnygning skulle ske. Vid det tillfället planterades tujor, rosor och andra prydnadsväxter något som sedan kom att kritiseras och när restaureringen av Linnéstugan genomfördes revs stenmuren och området planerades som "löväng". Idag finns inga spår kvar efter grusgångar och planteringar.⁶

I den sydvästra delen av parken finns en minnessten. I fornminnesinventeringen beskrivs den enligt följande: "minnessten, 0,8 m hög och 0,6 m bred. På nordöstra sidan finns en omfattande, tyvärr oläslig inskription".

Källor

Laga Skifteskartan från 1841-42.

Skiss över tomten från 1877 av Brisér (Folklivsarkivet, Lund).

Bild/teckning över monumentet (Folklivsarkivet, Lund).

Karta över lämningar efter byggnader. Paul Boberg 1932 (Arkivet Pastorsexp. Stenbrohult).

Situationsplan över Råshult. Paul Boberg 1933 (Arkivet Pastorsexp. Stenbrohult).

Uppmättningsritning från 1946-47 av Bertil Matthissen-Moo (Arkivet Pastorsexp. Stenbrohult).

"Ett besök vid Råshult" artikel av C. A. M. Lindman ur Svenska Linnésällskapets årsskrift från 1920.

"I Linnés fotspår" artikel av Rutger Sernander ur Svenska Linnésällskapets årsskrift IV.

"Råshult Södergård" artikel av Emil Lindell ur Svenska Linnésällskapets årsskrift från 1922.

Foto över Monumentet från 1900-talets början, foto för Svenska Turistföreningen från 1906, Nordiska Museets arkiv.

---

⁶ Fakta ur Niklas Johanssons uppsats "Att minnas i en blomsterkonungs hembygd – en studie av makten bakom Råshults Linnémonument"